

Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Riktlinjer

Dnr: 2022/356

Kommunfullmäktige, 2023-12-18 §176

Dokumenttitel: Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Typ av styrdokument: Riktlinjer

Beslutad av: Kommunfullmäktige

Datum och beslutsparagraf: 2023-12-18 §176

Diarienummer: 2022/356

Gäller för: Samtliga nämnder

Giltighetstid: Från och med 2024-01-01 och tills vidare

Senast reviderad: -

Ersätter: -

Dokumentansvar: Kommunstyrelsens förvaltning

Innehåll

1. Inledning	4
1.1 Syfte.....	4
1.2 Bakgrund	4
1.2.1 Vad är idéburet offentligt partnerskap?.....	4
1.2.2 Vad är en idéburen organisation?	4
1.2.3 När är IOP en lämplig modell?	4
2. Förutsättningar för IOP	5
2.2 Vilken typ av organisation kan vara aktuell för IOP?	5
3. Genomförande	6
3.1 Kontroll av samarbetsparter i IOP	6
3.2 Beslut och finansiering.....	6
3.3 IOP-avtalet	6
3.3.1 Avtalstid	7
3.4 Uppföljning av IOP-avtal.....	7
Bilaga: Avtal om idéburet offentligt partnerskap mellan Hammarö kommun och (organisationens namn)	8

1. Inledning

1.1 Syfte

Syftet med riktlinjerna för idéburet offentligt partnerskap (IOP) är att tydliggöra när IOP som samverkansmodell är lämplig att använda sig av samt hur IOP ska hanteras inom Hammarö kommun. Riktlinjerna omfattar samtliga nämnder och styrelsen, respektive nämnd/styrelse kan inom ramen för den egna verksamheten besluta att ingå ett IOP.

1.2 Bakgrund

1.2.1 Vad är idéburet offentligt partnerskap?

IOP är en samverkansmodell mellan en eller flera idéburna och offentliga aktörer. Modellen bygger på:

- Fokus på en gemensam samhällsutmaning som saknar självklar lösning
- En väl fungerande dialog
- Samsyn kring mål och målgrupp
- Gemensamt ägarskap, engagemang och gemensam styrning
- Samfinansiering där både materiella och immateriella resurser räknas
- Samverkan som varken faller under upphandling eller föreningsbidrag.

1.2.2 Vad är en idéburen organisation?

Definitionen av en idéburen organisation är en organisation som uteslutande har ett allmännyttigt syfte. Med allmännyttigt syfte avses ett eller flera angivna ändamål, som enligt en utbredd uppfattning är värda att stödja. Att generera vinst är inte ett allmännyttigt syfte. Det utesluter inte att organisationen kan gå med vinst. Det innebär enbart att det definierade syftet i organisationens stadgar eller motsvarande ska vara allmännyttigt och inte att generera vinst till dess ägare.

1.2.3 När är IOP en lämplig modell?

Framförallt lämpar sig IOP som samverkansform när det är den gemensamma utmaningen som står i fokus, snarare än en färdig verksamhetsidé eller beställning. Modellen är särskilt lämplig när det handlar om komplexa samhällsutmaningar där det saknas färdiga lösningar eller välfärdstjänster att upphandla. Under förutsättning att IOP bygger på ett tydligt tillsammanskap och en vilja från samtliga parter att i dialog utveckla verksamheten möjliggör modellen en alternativ form för samverkan.

2. Förutsättningar för IOP

I Sverige har en modell för IOP främst arbetats fram av organisationen Forum, som är en intresseorganisation för idéburna organisationer med social inriktning. Forum har identifierat att en IOP-överenskommelse kan ingås när:

1. Verksamheten sker på initiativ av den idéburna organisationen eller växer fram som ett resultat av en dialog mellan parterna (inte som en beställning från kommunen).
2. Verksamheten är ett led i, eller ett komplement till, att förverkliga den kommunala verksamhetens mål och vision.
3. Verksamheten bidrar till lokal utveckling och delaktighet i samhället.
4. Verksamheten inte kan omfattas av det ordinarie föreningsbidraget.
5. Det inte finns en marknad eller en konkurrenssituation att vårda.
6. Bägge parterna är med och finansierar verksamheten (via pengar eller andra insatser).
7. Verksamheten inte detaljregleras från kommunen.
8. Verksamheten avses att drivas under en längre tid.

Ett IOP måste vara förenligt med kommunallagen samt upphandlings- och statsstödsreglerna och får inte utgöra en otillåten direktupphandling eller ett otillåtet statsstöd.

2.2 Vilken typ av organisation kan vara aktuell för IOP?

En idéburen aktör kan ha olika associationsformer där ideella föreningar är den vanligaste. Andra förekommande associationsformer är stiftelse, registrerade trossamfund, eller aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning. I vissa fall kan även en ekonomisk förening räknas som en idéburen aktör om det rör sig om ett kooperativ där den allmännyttiga och sociala målsättningen är vägledande och där verksamheten är brukarstyrd, men det behöver bedömas från fall till fall om det är lämpligt.

Följande punkter ska uppfyllas för att en organisation ska vara aktuell som part i ett IOP:

1. Organisationen är en juridisk person fristående från offentlig sektor. Inga krav på specifik associationsform,

2. Organisationen ska inte ha skatteskulder
3. Organisationen har ett allmännyttigt syfte,
4. Eventuellt överskott ska återinvesteras i verksamheten och får inte delas ut till privatpersoner eller juridisk person med vinstsyfte.
5. Organisationen ska vara uppbyggd och fungera enligt demokratiska principer, samt ta ställning för demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet och inkludering
6. Organisationens särintresse får inte stå i strid med kommunens styrdokument eller gällande lagstiftning.
7. Verksamheten ska vara förenlig med målsättningen om ett samhälle fritt från våld, narkotika, doping och skadligt bruk av alkohol, tobak samt spel om pengar med negativa konsekvenser för individen.
8. Verksamheten får inte bidra till diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller religiös tillhörighet.

3. Genomförande

Ett IOP innebär att kommunen och den idéburna organisationen tecknar ett samverkansavtal om en särskild och avgränsad verksamhet i vilken kommunen har intressen. En dialog ska föras där parterna kommer överens om vilken verksamhet som ska bedrivas, med vilka målsättningar samt vilka resurser respektive part ska bidra med.

En idéburen partner som får ersättning för en IOP kan inte få ytterligare ekonomisk ersättning för samma verksamhet från annan nämnd.

3.1 Kontroll av samarbetsparter i IOP

Nämnden eller styrelsen ska kontrollera att den idéburna organisationen bedrivs på ett sätt som är överensstämmande med kommunens värderingar och att samtliga krav i kapitel 2 ovan efterlevs. Inför ingående av IOP bör följande uppgifter begäras in, om sådana finns:

- Stadgar
- Beskrivning av organisationens verksamhetsidé och ordinarie verksamhet
- Verksamhetsberättelse, resultaträkning och balansrapport, signerad revisionsberättelse och signerat årsmötesprotokoll
- Verksamhetsplan och budget
- Uppgift om medlemsantal och antal deltagare i verksamheten

3.2 Beslut och finansiering

Respektive nämnd/styrelse ska besluta om ett IOP ska ingås utifrån de förutsättningar som beskrivits ovan. För nämndöverskridande IOP-avtal eller IOP-avtal som berör flera kommuner ansvarar kommunstyrelsen. Liksom med föreningsbidrag och upphandlingar ska IOP-avtal rymmas inom aktuell nämnds/styrelses budget och ska hanteras inom ordinarie budgetprocess.

I de fall ekonomiska medel för att ingå ett IOP ska omfördelas utanför den ordinarie budgetprocessen behöver beslut om omfördelning av medel fattas av kommunfullmäktige.

3.3 IOP-avtalet

Ett ingånget partnerskap ska regleras i ett skriftligt avtal som en ömsesidig samverkansrelation. Nedanstående punkter ska vara vägledande för avtalets innehåll:

- Syfte med avtalet
- Mål med verksamheten
- Målgrupp för verksamheten
- Värdegrund/förhållningssätt
- Insatser, resurser och åtaganden från respektive part
- Avtalstid
- Former och ansvar för uppföljning av avtalet
- Omförhandling, uppsägning, hävning och tvist

Som bilaga till dessa riktlinjer finns en mall för IOP-avtal som kan användas som utgångspunkt för avtalet.

3.3.1 Avtalstid

IOP är en långsiktig överenskommelse mellan parterna där båda bidrar till gemensamma målsättningar. Tidsramen bör därför vara flerårig, vad som är en lämplig avtalstid ska bedömas utifrån parternas förutsättningar och prioriteringar liksom de mål som satts upp för partnerskapet. Avtalstiden bör inte vara längre än 4 år och i bedömning bör pågående mandatperiod beaktas. Då avtalstiden löper ut ska nytt beslut om ett eventuellt fortsatt partnerskap fattas i enlighet med dessa riktlinjer.

3.4 Uppföljning av IOP-avtal

Ingångna IOP-avtal ska följas upp minst en gång per år, formerna för uppföljningen ska regleras i IOP-avtalet. I samband med att ett avtal löper ut eller önskas förlängas bör en mer djupgående utvärdering av samarbetet genomföras av kommunen i samverkan med den idéburna parten i avtalet.

Bilaga: Mall för IOP-avtal

Avtal om idéburet offentligt partnerskap mellan Hammarö kommun och (organisationens namn)

1 Avtalsparter

Hammarö kommun, 212 000-1793
Box 26, 663 21 Skoghall

(organisationens namn) (organisationsnummer)
Adress
Postadress

2 Bakgrund och syfte

I detta avsnitt ska en kortfattad beskrivning anges av vilken verksamhet som ska bedrivas och vad syftet med samarbetet är.

3 Mål och målgrupp

Här ska de uppsatta målen med den aktuella verksamheten beskrivas, samt vilken/vilka målgrupper som finns för verksamheten. Målbeskrivningen bör knyta an till kommunens mål och hur den aktuella verksamheten kan bidra till att uppfylla dessa.

4 Värdegrund/förhållningssätt

I detta avsnitt beskrivs den gemensamma värdegrunden (principer/förhållningssätt) som ska präglade samarbetet och den aktuella verksamheten.

5 Kommunens åtagande

Avsnittet ska innehålla en beskrivning av kommunens åtaganden, vilka resurser som bidrar med till partnerskapet, t ex ekonomiska medel, lokaler, material eller personella resurser.

6 (organisationens namn)s åtagande

Avsnittet ska innehålla en beskrivning av den idéburna partens åtaganden, vilka resurser som bidrar med till partnerskapet, t ex utformning och omfattning av den verksamhet som den idéburna aktören ska bedriva, eller andra resurser som bidrar med.

7 Avtalstid

Avtalsperioden måste bestämmas utifrån behovet i varje enskilt fall, men bör vara som längst 4 år. Då avtalstiden löper ut och parterna avser fortsätta sitt samarbete ska partnerskapet utvärderas och beslut fattas på nytt om att ingå fortsatt partnerskap.

Detta avtal gäller från och med (dag månad år) till och med (dag månad år) och upphör att gälla utan föregående uppsägning.

8 Uppföljning av avtalet

Avsnittet ska innehålla en beskrivning av intervall och former för uppföljning under avtalstiden, samt ev. beskrivning av när och hur uppföljning ska ske inför att avtalstiden löper ut.

9 Hävning av avtalet

Part har rätt att säga upp avtalet till omedelbart upphörande om motparten åsidosätter villkor i avtalet som är av väsentlig betydelse för parten.

Kommunen har vidare rätt att säga upp avtalet till omedelbart upphörande om:

1. den idéburna aktören kommer i dröjsmål med betalning av skatter eller avgifter till staten, försätts i konkurs, inleder ackordsförhandlingar, träder i likvidation eller på annat sätt kan antas ha kommit på obestånd, eller
2. det på grund av att den idéburna aktörens agerande finns en risk för att kommunens anseende skadas.

Om en part häver avtalet är motparten skyldig att ersätta de direkta skador som parten lider till följd av hävningen.

10 Ändringar och tillägg

Ändringar och tillägg i detta avtal ska göras skriftligen och ska för att vara gällande undertecknas av båda parter.

11 Tvist

Parterna är överens om att frågor som rör detta avtal i första hand ska försöka lösas i samförstånd mellan parterna.

Tvist angående tillämpningen eller tolkningen av detta avtal och därmed sammanhängande rättsförhållanden, ska prövas av svensk allmän domstol med Värmlands tingsrätt som första instans.

12 Kontaktpersoner

Kontaktpersoner för det här avtalet är

för den idéburna aktören: *(ange namn och kontaktuppgifter)*

för kommunen: *(ange namn och kontaktuppgifter)*

Kontaktpersonen är den som kan kontaktas vid frågor med anledning av avtalet. Part ska skriftligen underrättas om ny kontaktperson utses

Detta avtal har upprättats i två likalydande exemplar varav parterna tagit var sitt.

(Ort och datum)

(Ort och datum)

Hammarö kommun

(Organisationens namn)

(Namn, titel)

(Namn, titel)